

IZHAJA VSAKI DAN

Na ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj posamične štev. se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih pekarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Pustoljni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvd. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 10 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema inšertni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgie Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarna tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgie Galatti št. 18. Poštno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Proračunski odsek državnega zbora.

DUNAJ 26. Proračunski odsek državnega zbora je razpravljal proračun pravosodnega ministra. Najprej sta pročala poslanca Glabinski in Schlegel. Posl. Čelakovski je govoril o pritožbah čeških poslancev na polju pravosodja. Izlasti se je obrnil proti temu, da se je ne le na polju civilnega sodstva, marveč, kakor nedavno v Hebu, tudi na polju kazenskega sodstva, v nasprotju z odlokom višega sodišča, da sta po vsem Češkem oba jezika deželnonavadna, češki jezik pri takozvanih nemških sodiščih izključilo kakor razpravni jezik. Izjavil je, da ne morejo Čehi — ne glede na to, da ni državni zbor kompetenten, da razprava o jezikovni predlogi, vsprejeti iste kakor razpravno podlago. Češki zastopniki ne morejo glasovati za proračun pravosodja.

Pri razpravi o proračunu pravosodnega ministerstva pojasnjuje pravosodni minister dr. vitez Hochenburger podrobno jezikovno vprašanje in povdarja, da obstajajo glede člena 19. državnega temeljnega zakona med Čehi in Nemci protivno mnenje, po kojem je na eni strani (namreč pri Nemcih) vezano jezikovno pravo na sedež dotičnega naroda, tedaj protivno omejeno, med tem, ko se na drugi strani (pri Čehih) uveljavlja nazor, da obseza jezikovno pravo celo deželo v koji stanuje dotični narod. Jezikovno vprašanje vlade, ki hoče privedi do povsodi kot potrebno priznane rešitve jezikovnega prepira, sloni v glavnem na splošno priznanju praktičnih potrebah. — Minister priznava, da je mogoče rešiti jezikovno vprašanje tudi na podlagi naredb, ako se poprejš spoznamo prizadeti narodi, kakor je bilo to v Dalmaciji, kjer se je šlo za pravo le za fiksanje občinskega prava. Pri Badenjevih jezikovnih navedbah se pa ni šlo za fiksanje katerega območja občinskega prava, ampak za tendenco, da bi se razširilo Stremsyere jezikovne naredbe, kojih veljavnost nikakor ni bila brez prigorov. Čez ozemlje, za katero so bile namenjene. Minister opozarja na slabe strani ureditve jezikovnega vprašanja naredbenim putem, ker se sodnikom ne more zabraniti preiskovanje veljavnosti istih.

Nasprotno bi po osebnem mnenju govornika ne bila izključena ureditev notranjega uradnega jezika pri sodnijskih navedbenim putem. Glede kraljevskega češkega izjavlja minister, da se opzira pomanjkanje nemških sodnikov, ter povdarja, da je neki gotov del jezikovnih pritožb opravičen. Neprilichnostim pa bi se moglo odpometi, ko bi si naložili sodniki, ki služujejo v drugojezičnih okrajih posebno reservo, ter ko bi imeli potreben naroden takt. Minister je posebno povdarjal, da je bila merodajna pri imenovanju sodnikov na Češkem edino le splošna kvalifikacija in jezikovna zmožnost. Minister ne bi nikdar dopustil, da bi postala imenovanja sodnikov predmet političkih privoljenj. Minister upa, da mu bo mogoče v jeseni predložiti zbornico nove jezikovne zakone, ter naznanja, da se namerava pomnožiti število dvornih svetnikov pri najvišji sodnijski s primerno razbremenitvijo istega.

Minister priznava opravičenost pritožb glede slabih prilik za napredovanje v sodnijskem stanu in upa, da mu bo mogoče že v teku enega meseca staviti zbornico predloge glede delnega zboljšanja razmer činovnih razredov.

Konečno je minister naznanil reformo izvenprepornega in konkurznega postopanja.

Razprava je bila na to prekinjena. Prihodnja seja jutri.

Zrakoplovstvo.

FRIEDRICHSHAFEN 26. Danes ob 4. uri popoldne se je vnovič dvignil v zrak novozgrajeni zračni križar „Zeppelin II.“. Manoevirali je na prepi nad Manzellom.

FRIEDRICHSHAFEN 26. Po polurni vožnji se je zrakoplov „Zeppelin II.“ spustil na jezero, približno 500 metrov daleč od drž. lope za balone. Motorni čoln ga je spravil v lopo. Nove naprave na balonu so se docela obnele.

Viharji ob atlantskem obrežju.

MADRID 26. Brzojavne vesti iz San Sebastian in Bilbao javljajo, da razsajajo na atlantskem obrežju veliki viharji in da se je že več ladij ponesrečilo. Mnogo oseb je baje utonilo.

SAN SEBASTIAN 26. — Valed silnega viharja, ki je včeraj tukaj razsajal, se je potopilo 60 bark in utonilo okoli 100 oseb.

Potres v Severni Ameriki.

ČIKAGO 26. Danes je bilo čuti tukaj potres, tako tudi po vsem Illinoisu, Michiganu in Wisconsinu. V višje ležečih nadstropjih so se predmeti močno zibali.

Dunaj 26. Meteorološka opazovalnica naznanja zniževanje temperature in nestalno vreme.

Vratislava 26. Kardinalu Koppu se je bolezen šujšala.

Berolin 26. „Lokal-Anzeiger“ poroča, da se Leopold Wölfling (bivši nadvojvoda Leopold) stalno naseli v Ženevi, kjer bo živel od svojih rent, ki znašajo 37.000 frankov na leto.

Brindisi 26. V strogam inkognitu je na parniku „Palacky“ prišla semkaj grška kraljica Olga, ki bo z istim parnikom odpotovala v Trst.

Stokholm 26. Parlamentarno zasedanje je bilo danes zaključeno.

Stokholm 26. Kralj Gustav je danes vsprejel avstroogrškega odposlanca dr. Dumbo v slovesni dvorjani.

Berolin 26. Gospodarska zbornica je končala danes razpravo o proračunu. Prihodnja seja se bo vršila v drugi polovici meseca junija.

Pred volitvami

(Iz govora dra Josipa Mandiča na volilnem shodu minule nedelje pri sv. Jakobu).

Naše stališče nasproti socijalni demokraciji.

Ob razpravljanju, kakova naj bo sestava našega občinskega sveta, moramo neizogibno računati za dejstvo, da občinarji niso sami organizirani delavci — razredniki. Tu je trgovcev, obrtnikov, uradnikov, ki imajo tudi pravico, da so njihovi interesi zastopani. Slednji stan naj ima svoje primerno zastopstvo, nobenega ne smemo izključiti. Iz priznavanja te potrebe izhaja tudi naše stališče proti socijalni demokraciji.

Ta je izdala nekaj komunalni program, v katerem ostro napada dosedaj gospodovalno stranko. Prav! Toda nedavno je bilo rešeno neko upravljanje, ob katerem se je pokazala v bengalični luči razlika med lepimi programi in — prakso socijalne demokracije. Mislim na štrajk okoliških voznikov. Afera vam je znana. Naši vozniki so prosili, da bi se njim poverilo dobavljanje gmoza. Uložili so oferto in začel se je štirimesečen boj. Zakaj?

znan kakor „najbolj učen in razumen“. Pa meti je bil res dobra in izobrazil se je sam s čitanjem knjig in časopisov še izza mladih let. Njegov oče je bil prava korenina! Trden, delaven in odpeten mož, ki je ustvaril skoro vse sedanje Janezovo posestvo s svojimi žiljavimi rokami. Predelaval je od jutra do večera navadno gmojo v rodovitne njive. Ril je kamene in nanatal iz debeline zemlje na plitvine. Zjutraj je hodil na delo, jemal s sabo kruha in vina — ter delal najdežeše sam v potu svojega čela med kamnjem do trde noči. S tem si je tudi utrnil zdravje; dosegel je redko dobro šestindesetletje. Vsa vas ga je spoštovala zavoljo njegovega kremenitega značaja in zavoljo njegove nenaadne in vtrajne pridnosti. „Ril je kakor črv!“ so pripovedovali stari ljudje, kadar so govorili o njem. Ob strani je imel tudi pridno ženko, Uršo. S to sta imela otroka Janeza. Tega je ljubil Simon — tako je bilo ime Janezovemu očetu — z vsem srcem. Skrbel je zanj in ga varoval, kot ptič svoje mlade. In Janez je bil tudi talentiran. S kakim veseljem je poslušal Simon, ko mu je duhovnik, Janezov učitelj, pripovedoval, da je Janezek izmed vseh otrok najpridnejši in najbolj talentiran. „V šole bi ga dali, da ni sam!“ je

Na magistratu so dolžili voznike, da hočejo gospodariti, da hoče okolica mestu imponirati in komandirati. Trebalo je štirimesečnega boja, predno se je stvar pravično in povolno rešila.

In vendar je bilo to gibanje zgolj gospodarsko in ni imelo nič opraviti s politiko. Zakaj se torej gospoda nasprotovali okoličnikom? Ker nočejo, da bi se naša okolica gospodarsko razvijala, ker vidijo v tem razvoju nevarnost za — svojo stranko! Ali pri gospodovalni stranki je na vse zadnje umevno tako nasprotovanje; kje pa so vzroki, da je bila tudi socijalna demokracija neprijazna temu zares ljudskemu gibanju in da skuša še sedaj — po izvojevanju zmagi — z raznimi izmišljotinami omaloževati doseženi, res lepi uspehi! S svojim nastopanjem ob tem vprašanju so sodrugi — pa naj tajé, kolikor hočejo — ali na roko isti stranki, ki jo v svojem najnovejšem „programu“ tako obsojajo!

Ali razvoja, na katerem je faktor — ljudstvo, ni možno zaustaviti. To dejstvo pa spominja tudi nas, da treba delati na gospodarskem polju paralelno z borbo za narodne potrebe.

Potem naj nam le nasprotujejo, kolikor hočejo, a mi jim ključemo: eno je že danes gotovo — to namreč, da so minoli časi, ko smo bili mi le čači, kakor še pred 20 leti. Danes vemo tudi mi prav dobro, kam nas vodijo poti. Teh poti ne zapustimo več, ker nas vedijo k popolni enakopravnosti, k osamosvojenju na gospodarskem in političnem polju!

Komunalni program socijalne demokracije.

Socijalna demokracija je torej priobčila svoj poseben komunalni program. Ali je padal vsem v oči v tem programu. Nekdaj — posebno pa povodom zadnjih državno-zbornih volitev — je imela ta stranka vse drugače široka usta. Obljubljala je, da se bo — ako ona pride na krmilo — takorekoč vsakomur med cedil iz ust. V sedaj priobčenem programu pa je govor kaj skromen, skoro pohleven. Kako je to možno? Od kod ta presenetljiva sprememba?

Sedaj ne govorimo več „hočemo“, ampak „skušali bomo“. In pristavljajo še previdno, da bodo skušali „postopno“. Torej ne več vsega kar naenkrat, ampak počasi, polagoma bodo skušali izvesti svoje zahteve.

Pravijo, da so za municipalizacijo javnih naprav. Alpa nismo tudi mi za to? Ravno mi zahtevamo vedno, naj n. pr. tramvaj, preide v upravo občine, da ne bo več družba tako izkoriščala ljudstva! Mi smo za direktno municipalizacijo, da se bodo čisti dohodki stekali v občinske blagajne, ki naj jih bo občina porabljala v druge občinske svrhe na korist občinarjev.

Vse take uprave treba vzeti iz rok kapitalističnih družb in jih osredotočiti na občini, ki pa se ne sme upravljati brez nas, ampak z nami!

Nadalje navaja program socijalne demokracije potrebo posredovalnic dela, raznih kulturnih naprav, novega stavbenega reda, skrbi za poble in t. d.

Kje je stranka, ki bi ne hotela vsega tega? Saj je celo doslej gospodovalna stranka ustanovila nekako posredovalnico — ali vse je propadlo, ker se niso brigali, da bi te naprave res dosežale svoj socijalni in človeko-

často dostavljali učitelji. Z veliko vneto je hodil Janez v šolo in ko je to že dovršil, se je še vedno sam spopolnjeval. Prečital je vse knjige, kar jih je imel učitelj, ki mu jih je radevolje posojal. In pozneje, ko je prišel v leta in se oženil, je bil Janez vedno naroden na kak časopis. Že v dvajsetem letu se je poročil z Marijo, pridno in skrbno dekle iz Vipavske doline. Marija je bila najlepše dekle v njeni fari in snubeč se jej ni manjkalo. Velikokrat je pripovedovala, kako so jo snubili celo uradniki — a ona jih ni hotela, kar je imela raje polje. In čeravno so imeli doma gostilno, vendar je bila najraje na polju. A sama ni vedela — tako je pripovedovala — kako se je zgodilo, da bi kmalu vzela uradnika. Bili so že oklici, ko je prišel neko nedeljo Janez k njim v gostilno. Bil je kmečko oblečen v škornje, kratke hlače in v jopič iz domačega blaga. Sicer pa je bil postaven in lep fant. Takoj, ko ga je zagledala, je bil ugal. Janez je kmalu začel razgovor z njeno mamo in ker je tako modro in pametno govoril — kakor se je izrazila Maričkina mama —, je bil zelo ugal. In prišel je zopet takoj drugo nedeljo in ker je izvedel, da se ima Marička v kratkem omožiti z uradnikom, se je ojunčil in se drznil vprašati mamo za

ljubni namen, ker so se morali brigati za — politiko v Rimu, za italijansko univerzo ravno v Trstu in nikjer drugje. Le za ljudstvo se niso brigali nikdar. Naravno: Kako naj volk čuva življenje ovce?!

(Zvršetak pride).

„Veleizdajniški“ proces v Zagrebu.

Zagreb 25/5.

(59. dan razprave.)

Toženci so reflektirali na izpovedbe priče Mašala. Tožencu Kačarju je bila odtegnena beseda, ko je rekel, da ljudstvo obsoja ta proces. Predsednik mu je vzel besedo rekši: „Ljudstvo obsoja tudi vas.“ Tudi tožencu Radovanoviću je predsednik odtegnil besedo. Toženci Matijašević, Čorić, so se izjavili čisto na kratko.

Pozvana je bila 11. obtoževalna priča, 27-letni opankar Stevo Danilović, ki je bil kaznovan radi soudeležbe na zločinu. Označil je samega sebe in druge priče kakor špijone, „kiso jako pazili, kaj so delali toženci.“ Tožencu Kačar je rekel nekoč, „da v slučaju vojne ne smemo streljati na Srbe.“ Branitelj dr. Lukinić je konstatiral, da je bil tožencu Kačar aretiran že dolgo pred aretacijo, torej v času, ko še ni mogel nikdo slutiti, da pride do vojne s Srbijo. Dalje je konstatiral, da je priča oženjen z neko sorodnico kronske obtoževalne priče iz okraja Cerkveni bok, Simo Turajlića, kar pa je priča tu pred sodiščem, vprašan po predsedniku, utajil. Dalje, da je bil priča razun navedenega slučaja kaznovan radi obrekovanja in da so jednega utrčev priče — obesili (umoril je bil namreč nekega postiljona in ga oropal), drugi pa je umrl v deželni kaznilnici; tudi oče priče je „vedel“ več let radi nekega zločina. Priča: „To je res, ali niso bili obsojeni radi — veleizdaje!“ (Veliko gibanje). Branitelj dr. Lukinić: „Omenjam tega le zato, ker obtožnica tako trdno zida na — resnicoljubje te priče. Priča je vse tajil, izhaja iz čudne družine in sam je bil tudi kaznovan radi udeležbe na zločinu in radi obrekovanja. (Gibanje). In to naj bi bila verodostojna priča?“ (Gibanje). Tožencu Radovanoviću je predsednik odtegnil besedo, ko je hotel na izpovedbe te priče reflektirati, pri čemur je tožencu prijavil pritožbo ničnosti. Predsednik: „Vi ste sama pritožba ničnosti.“ (Veselo). Tudi tožencu Matijaševiću je predsednik odtegnil besedo. Jednako se je zgodilo tožencem Čoriću, Kačarju in Oblakoviću. Poslednji je dalje govoril in je bil zato obsojen v dva dni temnega zapora z jednim postnim dnevom in trdnim ležiščem. Tožencu: „Za sedaj torej skupno na 6 dni!“

Na to so bili čitani spisi iz okrajev Cerkveni bok in Dvor do zaključka razprave.

ZAGREB 26. Danes se je pričelo z zasliševanjem priči iz skupine Dubica. Prvi je bil zaslišan učitelj Mihal Sariča.

Björnson o „veleizdajniškem“ procesu.

Včerajšnja „Pokret“ in „Srbobran“ povemljata neki članek Björnstjerne Björnsona iz revije „Le courrier Europeen“ o zagreb-

Maričkino roko. Mami in Marički je zelo ugal in Marička je takoj odločno izjavila, da se ne mra več omožiti z uradnikom. Z Janezom ali pa z nobenim. Mama je bila takoj zadovoljna, le oče je hotel nasprotovati, pa se je vendar udal pritisku mame in Maričke. Takoj, še tisti teden so se razdri oklici in čez par mesecev se je že omožila Marička z Janezom. Svata je bila sijajna in razkošna. In sedaj se je začelo za Janeza novo, lepo življenje. Imel je ob strani Maričko, ki ga je spodbujala in bodrila s svojo dobroarčnostjo, ljubeznivostjo in pridnostjo. Še bolj nego Janez, je pa bil vesel Simon, ko je videl, kako lepo družico si je dobil njegov sin. V Simonovi hiši se je začelo mirno, družinsko življenje. Prepričan niso poznali. Preveč je bila Marička ljubezniva in dobra, da bi si jo upal kdo razžaliti z najmanjšo žalno besedo. Prinesla je k hiši petnajsteto, ki pa so ostali nedotaknjeni; tudi stari Simon si je prihranil a svojo pridnostjo lep kupček tolarčkov, ki so služili v potrebi za obleko in druge stvari. Kmalu po možitvi je dal Simon sinu posestvo. Ta ne bo zapravil, se mu lahko zaupa!“ je rekel in dal sinu „čez“.

(Dalje.)

PODLISTEK.

6

Mačeha

Kraška povest iz današnjih časov
Piše A. L.

II.

Janez Kostenc je bil kmet v neki vasi na Krasu. Imel je kmetije, ki mu je nesla dosti vina — a drugih potrebščin kakor: žita in sene mu je primanjlovalo. In moral si jih je kupovati z denarjem, ki ga je skupil za vino. „Ča trta rodi, potem že gre! Kadar je pa elaba vinska letina, nam prede že trda! Človek bi se moral zadolžiti, ako si ni kaj prihranil v boljših letih!“ Tako je priblizno govoril Janez vsem, ki so ga vprašali o njegovih dohodkih. Redil je šest do osem glav živine, samo seno je moral kupovati skoro vsako leto, čeravno je imel najlepše in najgladkejšo travnike. Ča bi bilo leto mokro, bi bilo že zadosti sene — a skoro vsakoletna dolgotrajna suša je ožgala še ono travo, ki je zrastle na plitvik tleh. V vasi je bil

šlem „veleizdajniškem“ procesu. V tem članku izjava Björnson, da je bila vsa politika monarhijske na slovenskem jugu zgrajena na sporu med Hrvatimi in Srbi. Ta proces gre tudi za tem ciljem, ali ne doseže ga. Hrvatsko-srbska sloga je danes močnejša, nego kadaj in proces jo le še utrdi.

Ostrimi besedami kritikuje Björnson našin, po katerem se vodi ta proces ter kaže na protizakonitost njegovo. Nadalje razpravlja o sestavi senata in o moralnih kvalifikacijah posamičnikov. Skoro vsi člani senata so alkoholiki na najvišji stopinji. V zaključku apelira Björnson na vladi avstro-ogarski, naj storita enkrat konec temu sramotnemu procesu.

O tem članku se mnogo govori v vseh političnih krogih in je vzbudil veliko senzacijo. Björnson se že dlje časa bavi s Hrvatsko. V zvezi temu pa vzbuja njegovo natančno poznavanje političnih razmer v Hrvatski, kakor tudi pravo presojanje procesa, v vseh krogih naravnost občudovanje.

Umevno je torej, da so iniciatorji tega procesa rudi nastopanja take svetovne avtoritete, kakoršna je ta norveški veleum, naravnost konstatirani. Ker pa si vendar ne upajo nastopiti proti Björnsonu s takim orožjem, s kakoršnim je nastopil prosluli preiskovalni sodnik Košutić v svojem pismu proti prof. Masaryku, češ, da je „izmeček človeške družbe“ — skušajo si pomagati s tem, da so dosedaj vzbujali mnjenje, kakor da je Björnson „zavaden“ po krivih in zlobnih informacijah. Ali pripravljeni moramo biti na to, da začno ti ljudje tudi proti norveškemu velikanu operirati s bolj umazanimi sredstvi in ga obdolževati — kakor so tudi Masaryka —, da je podkupljen, da je plačan iz... Baglagra.

H parlamentarnemu položaju.

Nemške stranke obhajajo neke temne slutnje. Prejšnja leta so se vršile v proračunskem odseku obširne debate, osobito pri proračunu pravosodnega in naučnega ministra. A letos gre vse gladko, kakor bi bilo namazano, da bi opozicija lahko zavlačevala razpravo na mesece. In zato obhaja Nemecka tajništvena groza, prihaja jima nekam tesno pri srcu. S strahom pričakujejo stvari, ki imajo priti po praznikih, ko se sestane na novo državni zbor.

Splošno vlada mnjenje, da je namen „Slovenske jednote“ zavleči v plenumu zbornice razpravo o proračunu tako dolgo, da bi Bienenrth prisiljen stopiti v pogajanje s Čehi in Jugoslavi. Na vsak način pače odločitev o bodočnosti vlade v juniju. „Neue Freie Presse“ se tolaži, da nikakor ni, da bi morala izpasti odločitev v smislu „Slovenske jednote“.

Ali, naj izpade ta odločitev tako, ali tako, mi bilježimo le z zadovoljstvom, da je to prikratk po povsem odobravanju nastopanja naše delegacije na Dunaju.

Konečno sodbo bomo mogli izreči seveda šele potem, ko se zopet sestane državni zbor. A sedanje nastopanje parlamentarne delegacije nam imponuje, kakor še nikdar prej.

Ima pa na sebi nekaj komičnega držanje nemških svobodomislinskih strank. One izjavljajo, da v vladi niso zastopane in da si hočejo ohraniti napram Bienenrthovemu kabinetu politiko proste roke. Njih stališče da ho odpraviti od izjav, koje poda vlada v proračunskem odseku glede narodnih zahtev v pravosodnem in naučnem odseku.

Ti ljudje so res nesramni! Šol z nemškim učnim jezikom imajo itak najmanj eno tretjino preveč, po slovenskih sodnjah so nastavljeni itak večinoma nemški sodniki, a pri vsem tem imajo še korajžje govoriti o narodnih zahtevah!

Menda si res domišljuje, da je postala Avstrija že pruska filijalka, pa bi radi še tu uvedli kak razlastitven zakon!

K ogrski krizi.

Madjaraki listi delajo „štimungo“. Zadujič smo poročali, da je prinesel nek madjaraki list vest o neki namišljeni izjavi prestolonaslednika, ki je pa bila takoj na to dementirana.

Sedaj poroča zopet nek drugi madjaraki list, da je izjavil ministerski predsednik proti neki osebi, da imajo Madjari lahko stališče v sedanjih krizi, ker je krona na njih strani. Tudi ta vest je bila takoj dementirana.

Sicer ni v krizi še nikake premembe. Vrste se avdiencia za avdienco in konferenca za konferenco.

Za pravo je cela kriza tam, kjer je bila pred enim mesecem. Madjari hočejo samostojno banko, krona jo noče.

Gotovo je, da uidejo — kakor po navadi — tudi topot Madjari kot zmagovalci iz krize.

Madjarizacija na železnicah v Bosni in Hercegovini.

Postajenačelnik v Bosanskem Brodu je vrnil neko madjarsko uradno brzojavko madjarskim železnic. Radi tega se je madjarsko trgovsko ministerstvo pritožilo pri skupnem finančnem ministerstvu, ki je odločilo, da morajo železniške postaje v Bosni in Hercegovini sprejemati madjarske brzojavke madjarskih železnic.

Tako bodo torej železniški uradniki v Bosni in Hercegovini prisiljeni govoriti poleg nemškega tudi „svetovni“ madjarski jezik.

mei tem ko je še danes železniških uradnikov, ki ne poznajo deželnega jezika.

Bojimo se, da bo ubogih Bosancev od samih nemških in madjarskih dobrot kmalu konec.

Razstava v proslavo 50-letnice združenja Italije in A.-O.

Časopisje cele Evrope razpravlja o uzrokih, ki so merodajni Avstro-Ogrski vladi da je odrekla oficijelno udeležbo monarhijske razstavi, ki se bo vršila leta 1911 v Rimu v proslavo petdesetletnice združenja Italije. Liberalni časopisje graja splošno to postopanje skupne vlade.

Mi gotovo nimamo nikakega povoda da bi se ograževali za Italijo. Vendar menimo da je postopanje naše vlade v tem oziru malenkostno. Italija je danes ujednjena. In prav je tako. Združitve se je izvršila pod silo narodne ideje. To združenje je bila zgodovinska potreba. Bilo je potrebno v interesu razvoja italijanskega naroda. In to se ne da več predrugačiti.

Benečija in Lombardija ne postanejo nikdar več avstrijske pokrajine, kakor Rim ne več prestolnica papežev države. Kar je bilo spada v zgodovino.

To bi si moral zapomniti tudi gospod Aehrenthal.

Ni dobro če se pokažejo malenkostni ljudje, ki so prišli — zasluženo ali nezasluženo — na glas velikih mož.

Izdajatelj Tolstojevih spisov obsojen.

Petrogradska kazenska sodnija je obsodila izdajatelja Leon Tolstojevih spisov v šestmesečni tridajavski zapor. Tolstoj je zahteval od preiskovalnega sodnika da ima uvesti preiskavo proti njemu in ne proti izdajatelju njegovih spisov. Kljub temu sodnija ni imela poguma postaviti Tolstoj na zatožno klop.

Tolstoj je in ostane edina oseba v Rusiji, ki lahko piše kar hoče, ne da bi se mu trebalo bati kazni.

Dogodki v Turčiji.

CARIGRAD 26. Uradni list demantuje govorice o nemirih v Damasku.

JAJFA 26. Položaj se je zboljšal tudi v Palestini. L. v Jaji se protikristijansko gibanje še ni poleglo in se razširjajo proglaši proti kristijanom in proti mladoturški vladi.

Nove smrtne odsodbe.

CARIGRAD 26. Z iradom je bila potrjena smrtna obsodba nad prvim evnuhom Abdul Hamida. Dešverom, nekim visokim cariskim uradnikom imenom Tefrikom, urednikom „Volkana“ Luftjem, državnim svetnikom Tadjerjem, polkovnikom Halidom in uradnikom v naučnem ministarstvu in urednikom Feizijem. Pobegli izdajatelj „Volkana“, Vahdeti je bil aretiran v Smirni. Telesni evnuh Abdul Hamida, Nadir, imen bivšega sultana Sedki in jelesni zdravnik Nur Etdin paša ter 63 častnikov, 37 civilnih uradnikov in 4 hodže so bili od vojnega sodišča oproščeni. Devet na otoku Principo v prognastvo odpisanih visokih dostojanstvenikov starega režima so privedli v vojno ministerstvo in tam degradirali. Njihovo premoženje so zaplenili. Odvedli so jih na to v neko trdnjavo, kjer bodo zaprti.

Protievropska agitacija v Mali Aziji.

BEJRUT 26. — V zadnjem času je bil položaj v bejrutskem vilajetu večkrat kritičen. Protikristijansko gibanje, ki je izbruhnilo v Adani in Alepu in se je potem razširilo v bejrutski vilajet niso — kakor se zdi — povzročili kurdi, ampak emisariji iz Carigrada. Mladoturki si vsestransko prizadevajo, da bi udešili vasko protievropsko gibanje in njihove prizadevanje se je zahvaliti, da se ni v takajšnjem vilajetu bati več nemirov.

DOGODKI NA BALKANU. BOLGARIJA.

SOFIJA 26. Danes popoldne sta odposlanca Italije in Srbije ob običajnem ceremonijeli izročila svoja poverljiva pisma.

Dnevne vesti.

Občni zbor „Dramatičnega društva“ se bo nadaljeval jutri v petek, dne 28. maja t. l. ob 9. uri (in ne ob 8. kakor smo pomotoma včeraj priobčili) v veliki dvorani „Nar. doma“. Ker se gre za odločitev o usodi slovenskega gledališča v Trstu je gotovo, da bo vdeležba velika.

Sestanek zaupnikov IV. mestnega volilnega razreda se bo vršil v danes, dne 27. maja t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih N. D. O. (ul. Lavatoio št. 1 I.).

Zaupniki II. okoliškega volilnega okraja (Vrdela, Lonjer, Katinara, Kolonja, Konkonel in Rocol) so vabljani, naj se polnoštevilno vdeležijo zaupnega sestanka, ki bo danes zvečer, ob 8. uri v prostorih „Gospodarskega društva“

na Ferdeniču. Radi prekratko odmerjenega časa so se poslala direktna vabila le nekaterim zaupnikom; ostali naj se smatrajo za povabljeni tem potom.

Volilni shod za 4. volilni okraj se bo vršil danes dne 27. t. m. ob 8. uri zvečer v Skorklji, gostilna „Trattoria ciole di Scorcio“ ex Pangos, na stari cesti.

Volilci tega okoliša so nujno pozvani, da se v čim večem številu udeležijo tega shoda.

Narščanje nemške moči in volitve v Trstu. Pod tem naslovom priobčije praška „Union“ govor poslanca dr. Rybáta na volilnem shodu v Rojani ter dostavlja: Viharen aplavz je bil v plačilo tem tako po obliki dovršenim, kolikor jednatim in tudi za severne Slovence uvaževanja vrednim izvajanjem.

Proti državnim nemškim ljudskim šolam v Primorju. Nedavno je praška „Union“ pokazala v številkah, koliko troši država v širjenju nemškega šolstva v južnem Tirolu. Za nemško ljudsko šolo v Tridentu n. pr. samo 60,156 K, potem za vadnico v Roveretu, za otroška vrtca v Tridentu in Roveretu. Potem pa piše praški list: Ko pride stvar v razpravo v proračunskem odseku, bo slovenskim in italijanskim poslancem v dolžnost, da nastopijo z zahtevo, naj se nemške državne šole v Trstu in v Primorju, kakor nezakonito ustanovljene, ker jih morajo vzdrževati posamična kraljevstva in dežele, ali odpravijo ali pa naj se uredi tako, da se na teh šolah za italijanske in slovenske učence ustanovi primerno število paralelek s ital. oziroma slovenskim učnim jezikom. Kajti, tega se vendar ne more zahtevati od davkoplačevalcev, da bi se stavili v kontribucijo za ponemčevanje nemške mladine.

Imenovanja v justični službi. Cesar je imenoval: svetnika višjega deželnega sodišča v Trstu Ivana Marcolini, predsednikom trgovskega in pomorskega sodišča; svetniki trgaškega deželnega sodišča v Trstu pa: deželno sodnega svetnika, ki pa ima že naslov in značaj svetnika višjega deželnega sodišča Andreja Sancin, deželno sodnega svetnika dra. Antona Barzelatto v Rovinju in dvornega tajnika na najvišjem sodišču dra. Hadrijana Pascoletto, pridodeljenega visokemu konzularnemu sodišču v Carigradu kakor avstrijski viši sodnik. Ta poslednji ostane na svojem sedanjem službenem mestu. Dalje deželno sodnega svetnika Dijoniza Ussai v Gorici svetnikom višjega deželnega sodišča v Trstu in slednjič deželno sodnega svetnika na trgovskem in pomorskem sodišču v Trstu, dra. Antona Verona svetnikom višjega deželnega sodišča v Zadru.

V opozorjenju našim pomorskim kapitanom. Na banketu, ki so ga priredili te dni milim gostom iz Vicenze, je dvignil kupo s penetnim šanpanjem tadi predsednik društva „Societa operaia“, odvnetnik Cosulich in je vzkliknil med drugim, „Kadar-koli prihajajo gostje iz kraljevstva v Trst, vzklika naše mesto, ki mora z vso odločnostjo braniti svoje italijanstvo proti nevarnosti slovenskega in nemškega navala, ki nam grozi od vseh strani!“

Tako je dal vzleta svojim — idejalom g. Cosulich.

Kar dela odvetnik Cosulich, nas ne briga. Svobodo mišljenja vsem in tudi njemu! Svobodo pa za to tudi členom „Lege pomorskih kapitanov, ki ima med svojimi 400 člani nad dve tretjini Hrvatov in Slovencev in ki mu je tajnik — isti Cosulich!! Svobodo tudi tem, da se primerno zahvalijo na tajniku, ki propoveduje boj proti njihovi krvi in „narodnosti! Naši so torej opozorjeni in naj izvajajo konsekvence!

Tujci v Trstu. Pišejo nam: Prav za prav — ne tujci, ker (po nazorih naših lahničar) tujci smo tu ja — mi Slovani! Recimo torej: Regnikoli v Trstu. Minolo soboto po noči, med 12 in eno uro se je pripeljal s parnikom precejšnje število „bratcev iz Vicenze“ v Italijo. Na pomoč sv. Karla jih je pričakovala tržaška „balda“ (nadbudna) mladina. Redarstvo je bilo zastopano v precejšnjem številu in sicer pod vodstvom okrajnega poveljnika g. Huraček-a. Gosti in domačini so zapeli. Va fuori... Patria di Rossetti i t. d., ter upili: Viva l'Italia viva italijanskemu kralju in pa vsemožne — abbesso! Aretiranih je bilo 6 oseb. Mi nimamo nič proti temu, da se „gospodi“ Lahom prizanaša ter dopušča, da želijo nas in tudi one, ki so še gospodarji teh zemlja — a radi bi vedeli, zakaj se nas ob naših nedolžnih nastopih obkoljuje in aretirava v masi, dasi mi ne vzklikamo nikakih veleizdajalskih neumnosti?! Mi ne bomo tu branili državnih oblastev, kakor smo delali to nekdaj, ali iznizati se tudi ne bomo puščali! kar naj si zaomnijo Lahi in oni, ki imajo skrbeti za red!

Mimogrede naj še omenimo, da so bili gostje iz kraljevstva le bolj revni delavci, a umazani niso bili, kakor so bila v masa na prenočiščih, kamor so jih gospolna tržaška liberalci nastanili!!

Našim trgovcem. Zadnje čase se slovensko novinarstvo in še posebno „Edinost“ trudi, da bi naše trgovce pripravilo do tega, da bi se v trgovskih stvareh posluževali le svojega slovenskega jezika. Hvalevreden je ta boj, a žal, da se mnogi naši trgovci trdovratno drže

dopisovanja v tujih jezikih! Pred nami leži trgovsko pismo. Pisal je je neki hrvatski trgovec nekemu tuk. trgovcu, ki ima, da-si ni Slovan, v svoji pisarni ljudi, sposobnih za dopisovanje tudi v hrvatskem jeziku. Pismo je pisano v tako grozni italijanščini, da se jej morajo smežati — osli!

Ko bi naši čitatelji umeli italijanski jezik, bi jim ga hoteli ponatisniti, da bi se prepričali o kozlih, ki jih to pismo vsebuje! Tudi nam je znano, da je pismo provzročilo v pisarni, kamor je bilo poslano, obilo zasmevanja piscu in narodu, ki ima takih bedakov, da pošiljajo v svet take — oslarie!

Pustite že enkrat na stran slično dopisovanje in dopisujte le v svojem materinem jeziku, katerega ste zmogli in ne sramotite še dalje sebe in — svoje narodnosti!

„Velikansk shod.“ Včeraj zvečer se je vršil volilni shod socialne demokracije v gostilni „Al piccolo pappagalo“ v ulici Ghiga. Dasiiravno je bil shod napovedan na 8. uro se je mogel še-le začeti ob 9. uri ob navzočnosti celih 30 oseb, izmed katerih pa je bila znatna manjšina naših. Dolgo časa so kaporijoni cincali, ali bi se otvoril shod ali pa ne; slednjič pa so se udali v božjo voljo in spregovorili je najprej nek Italijan s slovenskim socialnim demokratom. Po njegovem dolgem, in večinoma nerazumljivem govoru je nastopil neizogibni Nine Regent, ki je po navadi udrihal na levo in na desno. Za njim je svojo modrost prodajal sicer likvidirani socialist Mihavc. Izmed raznih neresničnosti, ki jih je govornik podikal narodni stranki, naj omenjamo njegovo navedbo, češ da je šestorica okoličanskih svetovalcev tudi glasovala za subveancijo Verdijevemu gledališču. Vatal pa je mlad dijak, Hrvat, ki mu je laž dokazal ter pozneje izborni izpodbijal razne napade socialističnih govornikov.

Odgovarjal mu je slovenski socialistični govornik in slednjič ga je hotel bedasto zafekrovati oni italijanski govornik, ker je mislil, da Hrvat ne zna italijanski. Ali vrl Hrvat ne bodi len je prošil za besedo in izpodbil, ter osramotil Italijane še v boljši italijanščini.

Po govoru vrliga hrvatskega mladeniča so Regent & Co. na vso hitro hitrico osramočeni zaključili „velikanski“ shod.

Mestni svet ima jutri v petek ob 7. uri zvečer svojo VII. javno sejo. Na dnevnem redu je 18. točk.

Izlet v Ljubljano. Odbor pevskega društva „Ilirija“ naznanja stem slav. občinstvu, da se od nedelje 23/V. naprej razprodajajo vozne legitimacije za posebni vlak v Ljubljano po državni železnici čez Jesenice dne 27. junija povodom slavnosti 25-letnice pev. dr. „Slavec“.

Ta slavnost bo takorekoč vseavlovska pevska slavnost, na kateri se snidejo mnoga slovenska pevska društva. Tržaški Slovenci tudi ne smemo izostati! Zato je sklenilo pevsko društvo „Ilirija“ prirediti zgoraj omenjeni posebni vlak. Vozne legitimacije so v razprodaji na sledečih krajih: gostilni Babič, konzumno društvo pri sv. Jakobu, kons. dr. Jadrana ul. S. Marco, kons. dr. v sv. Ivanu Nar. Dom., kons. dr. v Rojani, v Barkovljah, g. dr. pri „Tirolcu“ sv. M. M. zgornja, knjižgarna Gorenjec „Del. podp. društvo, Tržaško podp. in bralno društvo, gostilna Babnik ul. Giotto 11, gosp. dr. v Škedenju.

Na nas tržaških Slovencev je sedaj, da se v čim večem številu vdeležimo te slavnosti, na kateri se bomo med brati slovenskimi bodrili za nadaljne boje za dobro naroda a ob enem pokažemo vrlenu „Slavecu“ zahvalo in čast za njegovo vrlo in nevtrajeno delovanje skozi četrtoletje na polju omike in prosvete.

Kumica nove vojne ladije „Radetzky“, ki jo 3. julija spuste iz ladijedelnice pri Sv. Marku, bo kneginja Hohenberg, soproga prestolonaslednika Frana Ferdinanda.

Dan 4. julija, — ko se bo vršila na Opčinah velika sokolska slavnost in I. zlet vseh primorskih sokolskih društev, — že naznanjajo plakati po vogalih našega mesta!

Ta velika sokolska manifestacija se bo vršila na širnem senčnatem travniku.

Slovani! Pripravljajte se že sedaj, da dostojno proslavimo ta velepomemben dan!

Nevročljive poštna pošiljate. Tukajšnje poštne in brzojavno ravnateljstvo nam je doposlalo seznam obeh priporočljivih in navadnih poštah pošiljate, ki so bile meseca aprila v oddelku za nevročljive poštna pošiljate v Trstu odprte in ki njih odposiljatelji niso znani. Seznam je v polnem obsegu priobčen v tukajšnjem uradnem listu.

Veliki slovenski zemljevid, ki ga izda „Slovenska Matica“, etane za društvene člene 5 K za nečlene 6 K. Denar je pošiljati naprej. Na naročila brez denarja se ne more ozirati.

165. odborova seja „Slovenske Matice“ dne 22. maja 1909. Predsednik se je spominjal smrti Matičinega dobrotnika g. P. Drabslerja ter poročal, da je „Matica“ vnovič vložila prošnjo za državno subveancijo, oz. za zvišanje subvencije. Srednješolskim dijakom se je naklonilo blizu sto garnitur lanskih publikacij za polovično ceno. Gg. poverjenikom se je pošal poziv za nabiranje odjemalcev zemljevida (za neko doplatilo morejo naročniki dobiti zemljevid prilepjen). Gradivo za tehniški slovar je po večini izpisano. — Za krajejski osek dobaja več

gradiva. — Pravila za organizacijo znanstvenega dela so nujno potrebna. V kratkem se bo vršila anketa o zgodovini umetnosti. — Nabiranje gradiva za „Slovensko narodopisno botaniko“ (bajke, vraže, rastline pri obredih itd.) se organizira. — Izvoljeno je bilo dosedanje predsedništvo in dosedanja uprava. — Držeč se ciferiranih cen, odda odbor v smislu natečaja tiskarnam tisk letošnjih knjig. Za oceno natečajnih spisov se je izvolila posebna jurij; natečaj sam se podaljša do konca maja. Došel je prevod „Konrad Wallendorf“. Dr. K. Glaser ima prevedene Shakespearejeve drame Makbet, Krotitelj zle žene, Vesele kumice vindzorake, Kaj hočete, in Otelo.

„Slovenska Matica“ in „Matica Hrvatska“ izdala letos skupno spis o ilirski dobi „Stanko Vraz“ iz peresa prof. dr. Drechlerja. Plačalo je doslej le 829 členov; po pravilih je treba članarino plačati do 1. julija.

Tržaška mala kronika.

Tatvine. — Kmetica Antonija Rosea iz Kaštelirja pri Vižinadi je naznanila, da so ji na koperskem parniku „S. Nazario“ vkradli koš z jajci.

Ob izhodu iz proste luke je bil aretiran 39-letni Valentin Kerpan, ker so pri njem našli 8 mramornatih kipov, o katerih je pravil da jih je našel na nabrežju pred parnikom „Vorwärts“.

Ponesrečil. 17-letni hlevar Josip Boljan stanujoč v ul. Settefontane št. 9, je bil včeraj sprejet v bolnišnico; padel je s skednja in si zlomil nogo.

Loterijske številke izžrebane dne 26. maja 1909:

Ljov	14	82	80	28	89
Praga	8	14	74	3	32

Koledar in vreme. — Danes: Magdalena Pac. der. Jutri: Avguštin škof. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 25° Cels. — Vreme včeraj: deloma oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. Zmerni vetrovi. Zmerna vročina. Teodencia za nevihte.

Za ohranitev slovenskega gledališča v Trstu.

(Z ozirom na občni zbor „Dramatičnega društva“ v Trstu, ki se je vršil minul petek in katerega nadaljevanje se bo vršilo v petek dne 28. maja t. l. ob 9. uri zvečer v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Trstu.)

Naravnost neprijetno smo občutili vsi, katerim je do razvoja in bodočnosti slovenskega gledališča v Trstu, neprijazen in prazen odmev — da rabim besede intendantovega poročila — ki je sedit opetovanjem vahtom na občni zbor dramatičnega društva. In vendar, ravno ta občni zbor je bil največje važnosti, v kolikor je bil poklican odločevati o usodi slovenskega gledališča v Trstu. Znao je bilo, da moralnemu vspehu minule sezone ni sledil v enski meri vspeh blagajne. Da, govorilo se je celo splošno, da se naše slovensko gledališče nahaja v polni denarni krizi, tako sicer, da je njegova vsoda zaplačena.

Občni zbor je bil tedaj nekako poklican, da sankcionira življenje — ali — smrt našega gledališča. Občni zbor minulega petka sicer ni proglašil svojega izreka vendar se je ravno na petkovem občnem zboru konstatiralo razveseljivo dejstvo, da je vroča želja vseh pošteno in stvarno mislečih rodoljubov, da se slovenskemu ljudstvu na vročih tržaških tleh — ohrani gledališče. To stremljenje je — v očigled preteči nevarnosti — razpršilo vsa morebitna osebna nesoglasja. — Vsi kulturni elementi v naših vrstah povdarjajo odločno stališče: Naprej in nikakor nazaj! Ali smo se zastoj trdili leta in leta, da iz skromnega diletantskega dramatičnega društva stvarimo slovensko gledališče, ki je vzposobljeno, da igra prevažno ulogo ne samo v kulturnem, ampak tudi v narodno-političnem življenju!

Slovensko gledališče ne sme izginiti s površja, to bi bila ne samo neprecenljiva izguba, ampak v prvi vrsti zramota za kulturno in narodno čuvstvo tržaških Slovencev. In slednjič! Kdo nam poreče, da se slovenskemu gledališču v Trstu ne da — tudi brez prevelikih osebnih žrtv — zagotoviti potrebnega finančnega etata? Treba le dobre volje! Da je temu res tako, se je v prvi luči pokazalo že na petkovem občnem zboru dramatičnega društva. Kakor nam je g. dr. Josip Mandić povedal, da je anketa v kratkem času zagotovila slovenskemu gledališču za tekočo sezono dotacijo od 7500—8000 K. — S tem se dramatično društvo ne le izve iz dosedanjega prekarnega gmotnega stanja, ampak omogoči se tudi gledališčnemu vodstvu populariziranje gledališča. Ali ni to razveseljivo dejstvo, ki vzbuja če že ne nade v lepšo bodočnost, pa vsaj prepričanje, da se nam ni bati ekrajnega? Konečna odločitev pade prihodnji petek na občnem zboru, ki se bo nadaljeval.

Dolžnost je torej vsacega zavednega tržaškega Slovence, da se udeleži tega občnega zbora in se svojo prisotnostjo in nasvetom pripomore k ohranitvi tega edinega, kulturnega ognjišča!

V naslednjem podajamo poročilo o minolem občnem zboru.

Predsednik g. Ivan Merhar je takoj v začetku prečital naslednje, skrbno sestavljeno in interesantno Intendantovo poročilo.

Društvene vesti.

„Učit. društvo“ za Trst in okolico naznanja svojem gg. pevkom in pevcem, da ima danes, četrtek, ob 5 in tričetrt uri pop. pevsko vajo v navadnih prostorih v ul. S. Francesco 2, I.

Telovadno tržaško društvo „Sokol“ v Trstu.

Bratje Sokoli! Na binkoštni ponedeljek, 31. t. m. bo izlet v Čerčiče, kjer nastopi v telovadnih vrstah tudi tržaški „Sokol“.

Bratje! vdeležite se tega izleta in pobitite v večjem številu naše goriške brate.

Priti je v sokolskem kroju. — Odhod ob 12 uri 50 minut popoldne z vlakom državne železnice.

Danes v četrtek ob 8 in pol zvečer se bo vršila odborova seja v društvenih prostorih.

Darovi.

Mesto venca na grob pok. Urdiča je gosp. Anton Žitko podaril pevsk. druš. „Kolo“, 5 K. Lepa hvala! Blagajnik.

Za Veliki Ciril Metodov ples združene slovenske mladine doposlal je gosp. Dr. I. Tedičič zdravnik v Trstu K 2. — Iskrena hvala!

Povodom otvoritve javne knjižnice „Citralnice“ pri sv. Jakobu darovali so gg: Furlan K 2, dr. Brnčič K 1'50; po K 1: Može Peter, Marija Princ, Berginec, en tajnik, prof. Mandić, Petelin Vekoslav, Angeliški; Ban 60 st.; po 50 st.: Bratoš Jakob, N. N. Kušar, Širok, Majerle Štefanija, Cetin, Hrvatini Ant. in Čehovica; po 40 st.: Pahor Ant., Lubič Jos., Kumer L.; po 20 st.: N. N., gca. N. N., Gulj Josip, N. N. Kompara, Ferluga.

Med veselico so nabrale v isti namen gca. Kogovšek Kristina K 4'07, B. Vasič K 3'54, Katjuša Požar K 2'24.

Gospodarstvo.

Ustredni banka českých spořitelén. V poslednji seji upravnega sveta, ki se je vršila dne 20. t. m. je bilo določeno poleg drugega tudi uradništvo za novo podružnico v Črnoivcu. Ustanovitev te podružnice, ki pomenja zopet vespomemben korak na narodnogospodarskem polju, se pozdravlja v slovenski javnosti z največjimi simpatijami in se posebno v Bukovini vled dosedanje kulturnosti in korektnega nastopa zavoda napram deželnim narodnostim pojavlja največje zanimanje za te ustanovitve.

Uradništvo je bilo izbrano izmed lastnih moči in je bilo določeno poleg že svoječasno

POSILANO*

JANKO TROŠT V Trstu 24. 5/09
revizor
Trst, ul. Molino grande
št. 34, I. n.

Čislana

Prva slovenska tovarna in zaloga pohištva
ANDREJ JUG
v TRSTU
ul. Sv. Lucije št. 5

Letos o novem letu poverili ste mi preustrojitve Vašega knjigovodstva na tak način, da bo odgovarjalo trgovinskemu zakonu in da ga bo znala voditi Vaša cenjena hčerka Angela, ki je komaj zapustila šolo.

V ta namen sem jaz izvršil to preustrujenje na ameriški sestavi, ki je najbolj pripraven in lahko umljiv.

Resnici na ljubo moram Vam javno potrditi, da se je Vaša cenjena hčerka Angela tega knjigovodstva naučila v nekoliko dneh, kar je Vam tudi dobro znano in da sem ji od tedaj njej sami prepustil nadaljnjo vodenje knjig.

Danes skoro po 5 mesecih sem se pa vnovič prepričal, da ona vodi Vaše knjige ne samo točno in v obče snažno, ampak da ona sploh ne potrebuje nikakega učitelja več.

Spoštovanjem Janko Trošt.

*) Za članke pod tem naslovom uredništvo odgovarja le toliko, kolikor mu zakon velevala.

Posojiln. in hranilnica na Opčinah
registrov. zadruga z neomejeno zavezo
vabi na

izredni občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo 30. t. m. ob 1. popol.
v prostorih Konsumnega društva.

DNEVNI RED:

1.) Volitev nadzorstva.

V slučaju nesklepnosti se vrši občni zbor pol ure kasneje.

NAČELSTVO.

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi

Kollar & Breitner

Tovarne: Katram, Asfalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina „GROSSOL“ itd. itd.

Grossol

za sedaj priznane kakor najbolje in najtrajnejše mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaličnih kartonih, skrilnicah in vsakvrstnem laminatu.

Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karboana kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katrama, opolizla olja, mast za stroje, mazila za vozove, priznane in najboljše znamke (registrirane) mast za vagoni, mast-vasolina za kose, mast za orožje, valčilo za čevlje itd.

Tovarna in pisarna v TRŽIČU (Monfalcone) pri Trstu.

.: Eugenia Cossovel .:

prej ravnateljica Tržaškega grafič. zavoda (Stabilimento grafico Triestino ex R. G. Salom)

časti se naznaniti slav. občinstvu in cenj. klientom, da je odprla v ulici della Poste št. 6

Prodajalnice novih in rabljenih pisalnih strojev vseh zistemov.

Aparati reprodukerji vseh zistemov. — Potrebščine. — Čiščenje in poprave. — Pečati in table.

Gramofoni in slovenske, italijanske in nemške plošče

fini in navadni iz najboljših tovarn. — MENJAVA RABLJENIH PLOŠČ. — Telefon 6-82.

Automobilisti in motociklisti pozor!

Giuseppe Colonna, Trst

Specijaliteta vulkanizovanih poprav na pnevmatikah

Lastna delavnica: Ulica Acque št. 4

Vulkanizovanje, moja lastna specijaliteta, lastno izdelovanje Antiderapantov iz usnja in Caoutchouc-a, pokritja z gladkim gumijem, plakete in poprave z elastiko na počenih ali prerezanih pnevmatikah vsake znamke.

Poprave se izvršujejo točno in solidno ter se zajamčijo.

CENE ZMERNE.

CENE ZMERNE

VARIÉTÉ - GLEDALIŠČE

EDEN

Trst, ulica ficquedotto št. 35

(ex gledal. Filodrammatico)

Danes, četrtek

: PREDSTAVA :

ob 8-30 pop.

Vspored:

- 1.) Koračnica. 2.) Valček. 3.) Ouverture (Orkester).
- 4.) Little Trilby, mnemotehnikar.
- 5.) Fulvia Musete, ital. sanšon.
- 6.) Ida Bella, ital. sanšonetka.
- 7.) TACIANU ?? s fenomenalnim glasom.
- 8.) La Vrennet, medn. pevka.
- 9.) Sol-DO, tenor in bariton.
- 10.) La Bella Myra, ples.
- 11.) Troupe Mokaschly, pantomina.
- 12.) Van Dock, karikaturist.
- 13.) Marta e Elsa Nixon, angleški plesalki in pevki.
- 14.) BARONI.
- 15.) Pierette Butterfly, italijanska pevka.

RAVNATELSTVO si pridržuje pravice menjati kako točke.

Prihod. nedeljo: 2 predstavi

ob 3-30 in ob 8-30 popol.

Režiser: C. MAURICE.

Veliki mestni orkester pod. vodst. napolit. kapeln. G. MÜLLER-ja.

Gosp. naj pridejo v prtilije brez klobuka.

PASTIGLIE PRENDINI

od ogolunjene sladke skorje.

Izma ditelj in izdajatelj P. PRENDINI v Trstu.

... Zdravniško priporočeno proti ...

griboolu, kašlju, hripavosti, kataru.

Podeljuje pevcem in govornikom čist glas.

Zaloga v lekarni P. PRENDINI

in v vseh boljših lekarnah v Trstu in Evropi.

Zahtevajte vedno „Pastiglie Prendini“.

Paziti je na ponarejanja!

ANTON SKERL

mehanik, zapriseženi izvedenec

TRST, Carlo Goldonijev trg štey. 11

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napeljava in zaloga električnih svetilk, luči in prodaja gramofonov, sonofonov, in fonografov. Zaloga priprav za točiti pivo

Lastna delavnica za popraviljanje str. strojev, koles, motokoles itd

Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah.

TELEFON štey. 1734.

Umetni zobje .:

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Züscher

TRST

ulica della Caserma štey. 13, II. nadst.

Ugodna prilika. :

Darovi za birmo.

Ugodna prilika vsled dovoljene razprodaje vseh predmetov prodajalnice zlatnine

Norsa & Fano

Trst, Corso 22, Vogal ulice San Lazzaro.

Darovi za birmo.

Ugodna prilika. :

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.

Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402

Zaloga oprave ulica Massimo D' Azeglio št. 18

Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste

v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrljice, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perli.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE.

Za slučaj potrebe se ujudno priporočajo

Cene nizke, da se ni bati konkurence.

HENRIK STIBELJ in drugi.

imenovanega ravnatelja g. Karla Primus: za podpravnatelja in prokurista g. František Šip, dosednji zaupnik zavoda v zvezi romunskih Raiffeisnov, za prokurista in knjigovodjo g. Václav Vána iz podružnice v Lvovu in za drugega prokurista g. Josef Baxa iz podružnice na Dunaju ter ostale uradniške moči. Delovanje uradništva prične s dnem 1. junija, podružnica začne pa poslovati dne 1. julija tekočega leta.

Vesti iz Goriške.

Dopolnilne volitve v mestni svet goriški za II. razred so se vršile v torek. Izvoljeni so bili 4 kandidati italijanske liberalne stranke. Nasprotnikov niso imeli.

Banca popolare. Predvčeraj je bil izreden občni zbor delničarjev banke. Ob 9. uri dopoldne so imeli delničarji v hotelu „All'angelu d'oro“ shod, na katerem so zahtevali popolno izplačilo delnic. Ob 11. uri je prišel občni zbor, ki je bil zelo voharen. Ugotovljeno je, da so izgube mnogo večje, nego se je mislilo. Nekateri člani načelstva so gromozno uničeni in govori se o katastrofi prve vrste.

Izvozni trg v Gorici. V ponedeljek je bilo na izvoznem trgu 850 kvintalov črešenj po 16 K kvintal; 10 kvintalov špargljev po 76 K kvintal; 20 kvintalov grsha po 44 K kvintal.

Na goriškem trgu se že prodajajo črešnje na debelo po 10 st. kilogram. Črešenj je mnogo, a cene so zelo nizke.

Starega vina imajo na Vipavskem še precej v kletih. Cena mu je dosedaj od 24 do 28 K hektoliter. Tudi letošnji zarod kaže lepo, po nekaterih krajih je pričakovati še bogate vinske letine nego lani.

Vesti iz Istre.

Iz sodne službe. Pravni praktikant Remigij Sussich je imenovan avskultantom na Krku.

Porotne razprave pred okrožnim sodiščem v Rovinju pričnejo 1. junija.

Občinske volitve v Vodnjano. V ponedeljek in torek so se vršile občinske volitve v Vodnjano za tretji volilni razred. Izvoljeni so bili z večino 223 glasov kandidati italijanske liberalne stranke. Italijanska kršč. socialna stranka je dobila 81 glasov. Včeraj je volil drugi razred.

Vesti iz Kranjske.

Visok gost. — Te dni se je povrnil za nekaj mesecev v domovino krajski rojak severoameriški škof mons. Trobec. Ta teden se mudi v Ljubljani.

Umrl je na Jesenicah kapelnik tamošnje godbe g. Volarič, doma iz Kobariča. Pokojnik, brat znanega skladatelja Volariča, je bil glasbeno jako nadarjen. N. v. m. p.

Vesti iz Koroške.

V seznamu sodnih izvedencev za Koroško, ki ga je sestavilo deželno nad sodišče v Gradcu na podlagi zaslženja političnih deželnih mest, ni niti jednega Slovence. 90.000 koroških Slovencev je torej brez vsakega zastopnika v seznamu sodnih izvedencev. Med izvedenci za slovenski del Koroške so znani nemški strankarji, kakor Nagele, Seifritz, Reiner in drugi.

Nesreča na železnici. Iz Celovca poročajo, da je železničar Holovšek, ki je pri odhodu vlaka stal na mostiču, padel tako ne srečno na tračnice, da mu je odrezalo obe noge. Sodi se, da bo težko okreval.

Vesti iz Štajerske.

Silno sušo imajo že na Murskem polju, posebno okrog Veržbe, Križev, Radinc in tudi drugod. Čuti se že pomanjkanje krme za živino, ker so paše slabe.

V ogleđ takim razmeram je bilo pač umestno, da se je spomnil gosp. dr. Ploj v proračunskem odseku nevarnosti, ki nam preti v sled suše. Gosenice so napravile tudi veliko škodo; po nekaterih vaseh je vse sadno drevje golo.

K volitvi v spodnje štajerskih slovenskih trgih je izšlo sedaj uradno poročilo: dr. Kukovec je dobil 405, dr. Medved 229 glasov.

Književnost in umetnost

Zemljepis Hrvatske, II. knjiga, II. snopič. Dr. Tučan nadaljuje razpravo o kame-nju. Snopiču je priložena krasna karta, v barvah, o globočinah in sestavinah Jadranskega morja, izdelana od dr. Gavazzija urednika „Zemljepisa“.

Zadnje brzojavne vesti.

Turčija.

Mahmud Šefket paša odklanja odlikovanja.

CARIGRAD 26. Mahmud Šefket paša je poslal velikemu vezirju noto, v kateri odklanja nameravano podelitev zlate kolonje častnikom in srebrne kolonje moštvo operacijske armade ter izjavlja, da so dovolj časti, ki je te operacijske armade prejela od strani vlade in občinstva. Razun tega je do vspeha pripomogla vsa armada, s tem, da je čuvala svoje oziroma sodelovala na kateri drugi način. Mahmud Šefket je izjavil, da zahteva le izredne pokojnine za preostale mučenikov svobode in za invalide.

MALI OGLASI
se računajo po 3 stot. besede; mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

Pri sv. Ivanu se prodaja krasna hiša s 4 prostori in vrtom. Naslov pri Inzer oddelek Edinosti. 951

Dobro idoča gostilna v trgu, na deželi, se odda v najem ali na račun. Zglasiti se je do 1. junija. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti pod št. 969.

V gostilni v ulici Donsbello blizu nove norišnice toči se izvrstno pivo „Puntigam“ ter vsakovrstna vina med temi kraški teran. Dobijo se gorke in mrzle jedi. Za mnogobrojen obisk se toplo priporoča lastnik Fran Stibel. 958

Odda se meblirana soba, K 17, ul. Gaspare Gozzi 3, II., vrata 5. 972

Kdor želi kupiti prav dober Avtomat Euphonion z 22 ploščami za 90 kron, naj se zgleda v Mlekarni Via Industria 55. 966

Društvenega slugo sprejme „Tržaško društvo“ v ulici Stadion št. 19, kamor je tudi nasloviti prošnje do 27. t. m. zvečer. 980

Proda se radi odpotovanja nova hiša v Rojanu pri cesti z 10 prostori, po jako niski ceni. — Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 978

Za one, ki naročajo oglase

Oglase (Inzerate) treba naslovljati ne na Uredništvo lista, in ne na Tiskarno „Edinost“, ne na „Narodni Dom“ in ne na „Hotel Balkan“ v Trstu, ampak edino na „Inzeratni oddelek“ našega lista ali na Upravo.

Uredništvo, Tiskarna, Narodni dom in Hotel Balkan nimajo z oglasi nika-kega opravila.

To naj si dobro zapomnijo oni, ki naročajo oglase v našem listu in želé, da bodo isti točno uvrščeni.

BOTRI in BOTRE!
Veliko izbero birmanskih darov kakor n. pr. zlate in srebrne ure kakor tudi moške in ženske verižice, uhane, prstane itd. najdete po jako zmernih cenah v prodajalnici ur in zlatarne
Bogomil Pino
(prej urar v Sežani)
Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13

Prvi urad za revizijo prizive in inform.

v davčnih zadevah

Trst, ulica dell'Istituto 10, III., 5.

Sprejema sestavljanje pol za hišni, rentni, obrtni in osebni davek; preskrbuje prizive proti pretiranim odredbinam in pogrešenim klasifikacijam
Urad je skrajno zanesljiv in tajen. Odprto od 9. ure predp. do 1. pop.

Ugodna prilika! Nova prodajalnica manifakturnega blaga

Eugenio Della Torre

prej agent tvrdk F. CASTELLITZ e Successori G. SCANTIMBURGO
Trst, ulica Stadion 11, tik pekarne Covacich.

Novi dohodi za pomladansko sezono.

Perkal, zefir, platno, Oxfordt za moške srajce, volneno blago, trliž, blago za pohištvo, in zaveso.

Velika izbira perila za poročenke. CENE, DA SE NI BATI KONKURENCE.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

Piazza della Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši.
(Vhod po glavnih stopnicah) — TELEFON št. 952

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 1/4 %

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2% in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne.

Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Jma najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd.

kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo deco.

~~~~~ Poštno-hranilnični račun 816-004 ~~~~~

Zaloga klaje

Trst, ulica Chiozza št. 3

Proda se po jako niski ceni hiša v Zapužah št. 91, takoj za Sturjami pri Ajdovščini, tik državne ceste, z vrtom pred in za hišo, s kuhinjo in dvema sobama v pritličju ter s tremi sobami in prostornim hodnikom v prvem nadstropju. Tik hiše se nahaja hlev in senjak. Hiša je preakrbljena s pitno in drugo rabljivo vodo, ter je pripravna za vsako obrt ali pa letovišče, ker je bila še le lani leto zidana. Natančna pojasnila dajo Ivan Peijhan, ravnotam.

Iščejo se krčmarji ali druge poštene in delavne osebe, eventualno s kavcijo, za prodajo belega in črnega istrskega vina mojega lastnega pridelka iz poreškega okraja. Plačal bi obre odstotke, stanarino ter dal na razpolago sode itd. pod pogojem, da bi se prodalo v dotični vasi do 600 hektl. na leto. Ponudbe na filijalko „Poreške kleti“ na Opčinah št. 176 — G. Stanič, veleposesnik. 984

V najem se odda meblirana soba v Rojanu št. 385, I. nadst. št. 5. 988

Zaloga istrskega terana po 24 kron od 56 l. naprej se vdobi pri Jožefu Čebule v Sežani. 799

Osmico odprem v soboto 29. t. m. Točil bom izvrstno kapljico svojega pridelka po 72 vinarjev liter. Mihael Vodopivec, Barkovlje-Greta hšt. 307. 976

G. Levi Minzi & Co.

Nova in bogata zaloga vsakovrstnega

POHIŠTVA

Spalne in jedilne sobe na izbero. Najnovejši uzorci.

Trst, Via dei Rettori št. 1

Telefon št. 71 Romano IV

Fino seno za govedo in konje :-:-
zdravo in suho po K 9 bala v skladišču. po K 8-40 iz želez. postaje. Zdrava suha slama po K 7.— bala. Oves in otrobi po zmernih cenah. proti tak. plačilu brez popustkov.

Odprlo se je

ново veliko skladišče

POHIŠTVA

in tapetarij

Paolo Gastwirth

v ulici Stadion št. 6, Tel. 22-85

z veliko izbero popolnih sob vsakega sloga in moderne risbe ter popolnih oprav za stanovanja. —

Zadnje novosti te stroke.

Zamore si vsako ogledati, ne da je primoran kupiti.

PRVA IN EDINA
pisarna v vojaški stvari

Koncedirana od v. e. k. namestništva
ulica Baohi št. 12, II. nad.
UHOD POD PREHODIŠČEM.

Daja nasvete in informacije o vsem, kar se tiče novačenja in vojaške službe. Izdeluje in odplačila vsako vrsto prošnji vojaškega značaja — oproščenje od vojaških vaj in kontrolnih shodov, enoletno dobrovoljstvo, ženitbe, dosežanje zakonitih ugodnosti glede preženčne službe, vsprejeta v vojaške šole itd. — Pooblaščen je zaostpati stranke pred upravnimi oblastnjami. Posreduje v najtežavnejših slučajih. — Reševanje hitro in točno.

URADNE URE:
Ob delavnikih od 9.-12. predp. in 4.-7. pop.
Ob nedeljah in praznikih od 10.-12. pop.

Aurelio Herbig
Civilni geometer. — Avtorizovani
zapriseženec
Trst, Corso št. 30
sprejema merjenja, eksportporočila, instalacije itd. splošno vsa geometrična dela.

Prodajalnica zgotovljenih oblek in blaga
G. Mayer Grego
Trst, ulica Riborgo št. 23, Trst
Specijaliteta: Obleke za dečke.
Izbira perila in pletenin.
Velika zaloga obuvala
ul. Riborgo 25 TRST ul. Nuova 49
Velika izbira moških, ženskih in deških čevljev kakor tudi vsakovrstn. obuvala.

.. MODERNE ..
Rokavice
I. kvalitete (iz kože, svile in pletene) **za birmance**

A. SUBMANN
Trst, Corso 19 - Ustan. leta 1865.

Mehka zabela Ceres

(Najnovejša iznajdba v industriji živila)
je ravnotako mehka kakor naravno maslo, radi česar se jo lahko meša ter z isto mazo kruh. — Za močnat jedi neobhodno potrebna...

